

23. Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi korraldatav õpilaste ajalooalaste uurimistöõde võistlus Eesti Vabariigi Presidendi auhindadele 2021/2022. õppeaastal

Aeg möödub, inimesed kaovad, kohad jäävad. Selline see elu kord juba on. Aega võib ju proovida tagasi keerata vanas majas või muuseumis. Ajahetke võib isegi fotole jäädvustada, aga tegelikult saab olevikust minevik enne kui sellest arugi oled saanud. Inimeste eluiga on aastasade jooksul kõvasti tõusnud, aga kuhugi pole kadunud sõjad ja laastavad taudid ning isegi miljonär ei saa endale igavest elu osta. Planeet Maa on õnneks veel alles. Kohad sellel aga muutuvad. Ühel ajahetkel kasvab seal mets, siis kõrgub linn ja pole välistatud, et ühel kurval aastasajal laiub kõrb. Muutuvad piirid, vahetuvad valitsejad ja kohtade nimed. Nii on.

Aeg, inimesed ja kohad moodustavad omavahelises kombinatsioonis lehekülje ajaraamatus. Ühe hetke kohta saab kirjutada lõputu arvu lehekülgi, sest erinevate inimeste jaoks võivad need ajad olla sootuks teistsugused. Üks on aga kindel - aeg ja koht panevad sellele loole oma pitseri. Aja märgid dikteerivad loo tooni. Paratamatult oleme me kõik oma ajastu kuningad ja ohvid, sest ajastu voolule vastu seista käib meil üle jõu. Kui keskajal dikteeris muusika kirik, siis tänapäeval teevad seda pandeemiad, kliima ja riigikord. Nii ka lihtsalt on.

Aga nüüd tuled mängu Sina. Ajalooõpikud kipuvad paratamatult üldistama, sest ajaloolased ei jõua kõike uurida ning seetõttu läheb palju lehekülgi ajaraamatus kaduma. Sina oled noor ja kirglik ning loodetavasti aitavad need omadused Sul kinni püüda väärtuslikud lood jäädvustamiseks just neid hetki, inimesi ja kohti, mis muidu kaoksid ajaloo musta auku.

Selleaastane teema on

„AJA MÄRGID - AEG, KOHT, INIMENE”

Mida uurida?

INIMENE - leia üles põnevad inimsaatused, sest kui tegemist ei ole just kuulsa inimesega, kelle vastu ajaloolased huvi tunnevad, siis kipuvad need tähelepanuta jääma. Aseta selle inimese lugu ajaloolisse konteksti, jäädvusta, analüüsi, talleta ning muuda ta seeläbi surematuks.

AEG - meie elu oleks sootuks teine, kui elaksime mingil teisel ajal. Tänapäeval nii loomulikult vabadusejanused oleksid kunagi varem lõpetanud Siberis või põlenud tuleriidal. Isegi lapsepõlve väärtustamine on sõltunud sajandist. Uuri ajahetke mõju inimsaatusetele ja leiad inimesi, kes olid nii oma aja võidumehed kui suured kaotajad.

KOHT - on oluline muutuja meie aja märkide võrrandis. Eestlane, 18. sajand, maal = ori, asetame ta aga linna ja vastus on teine. Elu Tallinnas ei ole sama mis Võrus ning Eesti ja USA vahele ei saa panna võrdusmärki. Koht kasvatab meile juured, aga võib meid nii vangistada kui vabastada.

Eesmärgid

- Rahvuslike väärtuste teadvustamine, jäädvustamine ja hoidmine.
- Õpilaste ajaloohuvi süvendamine ja silmaringi avardamine.
- Õpilaste iseseisva uurimistöö oskuste arendamine.

Ajakava

- **1. september 2021** - Eesti Vabariigi President kuulutab võistluse välja.
- **September 2021 - 4. aprill 2022** - uurimistööde kirjutamine.
- **16. oktoober 2021** - soovitame osaleda Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi, Euroopa Komisjoni Eesti esinduse, Eesti Euroopa Parlamendi Büroo poolt korraldataval sügiskonverentsil „Mina - Euroopa kodanik“ (Proto Avastustehases ja Euroopa Elamuskeskuses). Lisainfo ja registreerimine www.eays.edu.ee
- **Aprill - mai 2022** - võistlustööde hindamine.
- **13. mai 2022** - kokkuvõtete tegemine ja lõppkonverents Tartus Haridus- ja Teadusministeeriumis.

Osavõtutingimused

Võistlus toimub kahes kategoorias ja kahes vanuseastmes.

Kategooriad:

- Uurimistöö
- Loovtöö (selgituseks loe [SIIT](#))

Vanuseastmed:

- Põhikool (5.-9. klass)
- Gümnaasium (10.-12. klass) ja kutsekoolid. Uurimistööde esitajate vanuseline ülempiir on 21. aastat.

Individuaal- ja grupidööde hindamisalused on ühtsed.

Hindamisel arvestatakse:

- leidlikkust ja originaalsust teema valikul ja avamisel;
- allikmaterjali originaalsust (avaldamata materjal);
- allikate mitmekesisust ja usaldusväärsust;
- materjali sidumise, üldistuste tegemise ning võrdlemise oskust;
- illustreeriva materjali põhjendatust;
- kasutatud allikate täpset loetelu;
- töö ülesehitust ja vormistust.

Uurimis- ja loovtöö peab olema ajaloolane.

Referaate ega kroonikaid uurimistöödena ei arvestata.

Autasustamine

1) Uurimistööde kategoorias määrab žürii mõlemas vanuseastmes 3 rahalist peapreemiat ja raamatuauhinnad:

I auhind 250 eurot

II auhind 200 eurot

III auhind 175 eurot

Parimate tööde juhendajatele on preemia 150 eurot. Žürii jätab endale õiguse auhinnafond vajadusel ümber jagada, lisaks võib žürii määrata **eriauhindu**.

2) Loovtööde kategoorias määrab žürii mõlemas vanuseastmes 3 rahalist peapreemiat:

I auhind 150 eurot

II auhind 100 eurot

III auhind 75 eurot

Parimate tööde juhendajatele on preemia 75 eurot. Žürii jätab endale õiguse auhinnafond vajadusel ümber jagada, lisaks võib žürii määrata **eriauhindu**.

Lisaks žüriile jagavad eripreemiaid Eesti erinevad haridus- ja mäluasutused: Eesti Rahva Muuseum, Rahvusrhiiv, Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum, Eesti Kunstimuuseum, Eesti Mälu Instituut, Eesti Sõjamuuseum, Eesti Ajaloomuuseum, Vabamu, Tallinna Linnamuuseum, SA Virumaa Muuseumid, Regio.

Riigivanem August Rei SA paneb välja reisi Brüsselisse August Rei juhitud Asutava Kogu rolli ja vaimsure uurimise eest.

Eesti Vabariigi Presidendi tänukirja pälvivad:

- **uurimistööde kategoorias** mõlema vanuseastme kuue esimese koha ja raamatupreemia saanud tööde autorid ning nende juhendajad;
- **loovtööde kategoorias** mõlema vanuseastme kolme parema töö autorid ning nende juhendajad.

Teised osavõtjad saavad Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi tänukirja.

Parimatel uurimistööde autoritel on võimalus osaleda rahvusvahelistes noortelaagrites (EUSTORY).

Eritingimustel sisseastumine kõrgkoolidesse

Uurimistööde võistlus on võrdsustatud üleriigilise aineolümpiaadiga.

- ❖ **Tartu Ülikool** tagab eritingimusel vastuvõtu 11. või 12. klassi õpilastele, kes on saavutanud ajalooalaste uurimistööde konkursil uurimistöö kategoorias 1.-3. koha.
  - Loe lähemalt: <https://www.ut.ee/et/sisseastumine/bakalaureus/eritingimus>
- ❖ **Tallinna Ülikooli** tudengikandidaatidel, kes gümnaasiumiastmes saavutasid uurimistööde võistlusel 1.-6. koha, on võimalik sisseastumiseksamit sooritamata ülikooli õppima asuda enda poolt vabalt valitud eesti õppekeelega erialal tasuta õppekohal (v.a integreeritud kunst, muusika ja multimeedia, koreograafia, filmikunsti, kehakultuuri, rekreatsioonikorralduse, psühholoogia õppekavadel). Tulemus kehtib 10 aastat.
  - Loe lähemalt: <https://www.tlu.ee/eritingimustel-vastuvott>

Võistlust toetavad:

- ❖ SA Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu
- ❖ Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeerium

Uurimistööde võistluse korraldustoimkond

Erki Holmberg (Eesti Vabariigi Presidendi Kantselei)

Karolina Antons – koordinaator (Mart Reiniku Kool) karolina.antons@gmail.com

Evelin Tiiter – koordinaator (Kadrina Keskkool) evelintiiter@gmail.com

PANE TÄHELE!

Võistlustöö saatmine ja registreerimine toimub **ainult VEEBIPÕHISELT!**

Iga võistlusel osaleja peab täitma veebipõhise ankeedi, mis on kättesaadav alljärgneva lingi kaudu: [ANKEET](#) (1.10.2021-04.04.2022).

Võistlustöö vormistamine

Hindamiskomisjonile saadetud **võistlustöö TITTELEHEL** peab olema alljärgnev info töö ja selle autori kohta:

- töö **PEALKIRI**
- **KATEGOORIA** (uurimistöö või loovtöö)
- märged **PK** (põhikool) või **G** (gümnaasium)
- **MÄRKSÕNA** (võistlustööde žürii hindab anonüümseid töid, alles pärast pingerea koostamist saab märksõna kaudu teada töö autori)

Võistlusel osalemiseks tuleb **veebis registreerumisel** lisaks eespool toodud andmetele esitada ka:

- **ANDMED AUTORI(TE) KOHTA;**
- **ANDMED JUHENDAJA(TE) KOHTA;**
- võistlustöö **pdf-formaadis avanev link**, mida saab ka alla laadida.

PS!

Pdf-formaadis esitatud töö ei tohi olla autori nime, kooli ega muud töö autorile viitavat, vaid ainult MÄRKSÕNA!

Võistlustöö peab olema vormistatud korrektselt, tähesuurusega 12 ning fondiga Times New Roman. Töö lisadeks on skeemid, tabelid, fotokoopiad, küsitluslehed jms, samuti video- ja helifailid või muud infokandjad, mis tuleb lisada linkidena (YouTube, GoogleDrive vms).

Lubatud on nii tekstisisene kui ka joonealune viitamine, kuid see peab kogu töö ulatuses olema ühtne. Töö peab sisaldama kasutatud allikate ja kirjanduse loetelu.

Uurimistööde miinimummaht on põhikoolis 15 lk + lisad ning gümnaasiumis 20 lk + lisad. Mõlema vanusegrupi uurimistöö teksti maksimumpikkus on 50 lk.

Loovtöö kirjaliku osa miinimummaht on nii põhikoolis kui gümnaasiumis 8 lk + lisad.

Sama uurimis- ja loovtööd võib esitada uurimistööde võistlusele vaid ühe korra.

Tööde postitamise viimane kuupäev on 4. aprill 2022

Töid hindab žürii, mille koosseisu kuuluvad erinevate teadusasutuste ja organisatsioonide esindajad. Žürii esitab parimad tööd autasustamiseks, millest teatatakse eelnevalt. Žürii teeb võistlusest kokkuvõtte Tartus toimival lõppkonverentsil.

Õpilaste ajalooalaste uurimistööde võistluste varasemad teemad:

1999/2000	Eesti pere ja kodu XX sajandil
2000/2001	Eesti kool
2001/2002	Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik
2002/2003	Laps
2003/2004	Muutuv Eesti XX sajandil
2004/2005	Igapäevaelu Eestis XX sajandil
2005/2006	Taasiseseisvunud Eesti
2006/2007	Inimene ajaloos XX sajandil
2007/2008	Eesti Euroopas
2008/2009	Minu Eesti
2009/2010	Meie ühine kodu - Eesti
2010/2011	20 aastat Eesti ajaloos 1991-2011
2011/2012	Minu pere. Minu kodukoht ja rahvas
2012/2013	Eesti tee demokraatiale
2013/2014	Pärand on pärandus
2014/2015	Eesti II maailmasõja ajal
2015/2016	Eesti asi
2016/2017	Eesti iseseisvumise eeldused
2017/2018	Sada aastat Eesti riiki
2018/2019	Vabadus
2019/2020	Eesti maailmas. Maailm Eestis
2020/2021	Murrang

Kokku on valminud 2202 uurimistööd.

Uurimistöid säilitatakse Eesti Kirjandusmuuseumis.